

การทำงานของข้าราชการประจำต่อการเปลี่ยนแปลงจากเหตุการณ์การบริหารภาครัฐ The Work of Public Administration Changes on the Civil Servant

นพรัตน์ จันทร์เกษม *

เอกพร รักความสุข **

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาแนวคิดในการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์การบริหารภาครัฐ 2) เพื่อศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองต่อข้าราชการประจำ 3) เพื่อศึกษาแนวทางและมาตรการในการทำงานในภาวะวิกฤตทางการเมือง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีประสบการณ์มีส่วนเกี่ยวข้องและอยู่ในเหตุการณ์ของการภาวะวิกฤตทางการเมือง และการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data analysis) และตรวจสอบข้อมูลเพื่อได้ข้อค้นพบในการวิจัย โดยการวิเคราะห์ข้อมูลและตีความข้อมูลเชิงคุณภาพนั้น โดยผู้วิจัยจะให้ความสำคัญกับข้อมูลเป็นหลักในการวิเคราะห์และตีความโดยหลัก ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานในภาวะวิกฤตของภาครัฐ ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของนายกรัฐมนตรี 2) นายกรัฐมนตรีได้เลือกบุคคลที่ไว้วางใจในภาวะวิกฤต จะเห็นได้จากการที่นายกรัฐมนตรีหรือฝ่ายการเมืองเข้ามาเป็นรัฐบาลนั้น มักจะมีการเกิดการแทรกแซงถึงคนของตนเอง คนที่ตนเองมีความไว้วางใจเพื่อให้สามารถสั่งการได้ตรงตามความต้องการของตนเอง 3) สภาพการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว โดยสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ ต่างมีทัศนคติที่ยึดสถาบันชาติเป็นหลัก หรือที่เรียกว่า ปัททสถาน หรือค่านิยม 4) ความเป็นข้าราชการของทำเนียบรัฐบาลสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วในการทำงานภายใต้ภาวะกดดันทางการเมือง และ 5) การใช้ E-government มาใช้เป็นเครื่องมือของรัฐบาล การนำระบบ E-Government หรือการให้บริการของภาครัฐผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเพิ่มการเข้าถึงบริการของภาครัฐ ซึ่งเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานของภาครัฐ

ข้อเสนอแนะของผลกระทบของข้าราชการประจำต่อการเปลี่ยนแปลงจากเหตุการณ์การบริหารภาครัฐ ดังนี้ 1) ควรมีการศึกษาในเรื่องของจริยธรรมหรือคุณธรรมที่นักการเมืองจะต้องพึงปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน ทั้งยังเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อระบบราชการอย่างแท้จริง เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปปรับปรุงแก้ไข หรือเพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนและเพื่อเป็นการตอกย้ำในด้านจริยธรรมของนักการเมืองต่อไป 2) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหา

* Doctor of Philosophy Program in Public Administration, Western University

** Department of Philosophy Program in Public Administration ,Western University

อุปสรรคของการนำ E-government มาใช้ในภาครัฐว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างไรบ้าง และตรงตามความต้องการหรือไม่

คำสำคัญ : การทำงานของข้าราชการประจำ, การเปลี่ยนแปลงจากเหตุการณ์การบริหารภาครัฐ

Abstract

The research project of “The Impact of public administration changes on the civil servant”.. There were three objects of this study. Firstly was to study the concept of adaptation in public management change. Second was to study the impact of political on the civil servant. And the last was to study the way and the measure for working under political crisis.

This study was qualitative research, explaining the phenomenon of the Impact of public administration changes on the civil servant, by using various procedures in order to collect data. The finding of this research project were as follows as:

1. Crisis Management in the public sector depends on the decision of the Prime Minister.
2. The Prime Minister chooses a trusted person in a crisis. For example, the positions within the cabinet are usually appointed by the Prime Minister so that he can order according to his own needs.
3. Fast changing conditions especially the organization change are liked to norms.
4. Civil servant in the government House can be able to adjust oneself under political pressure.
5. Using e-government as the government tools or the public service though electronics system that increase the performance and reach the public service. E-government is the way to reduce the public service process.

Keyword(s) : the work of the civil servant , changes of public administration

1.บทนำ

การเมืองของประเทศไทยนั้น ได้เกิดวิกฤตการณ์การเมืองไทย พ.ศ. 2548 - 2553 เป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองซึ่งต่อต้านและสนับสนุนทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี โดยวิกฤตการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับเสรีภาพสื่อ เสถียรภาพทางการเมืองในไทย ทั้งยังสะท้อนภาพความไม่เสมอภาคและความแตกแยกระหว่างชาวเมืองและชาวชนบท การละเมิดพระราชอำนาจ การหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ และผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งวิกฤตการณ์ดังกล่าวได้บั่นทอน

เสถียรภาพทางการเมืองตั้งแต่ปี 2548 เริ่มมีการประท้วงขับทักษิณ ชินวัตร ออกจากตำแหน่ง เนื่องจากข้อกล่าวหาการบริหารประเทศของรัฐบาลที่อาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาฉ้อราษฎร์บังหลวง และได้ขยายตัวเป็นวงกว้างยิ่งขึ้น โดยกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.) ที่มีสนธิ ลิ้มทองกุลเป็นผู้นำ แต่หลังจากนั้นก็ยังมีกลุ่มคนที่สนับสนุน นายกรัฐมนตรีออกมาเคลื่อนไหวเช่นเดียวกัน ทำให้เกิดความเห็นต่างทางการเมือง ทำให้เกิดการยึดอำนาจครั้งแรกในรอบปี (พ.ศ. 2548 – 2553) คืนวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นำโดย พล.อ. สนธิ บุญยรัตกลิน ได้รัฐประหารยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินจากรัฐบาลทักษิณ ภายหลังจากก่อรัฐประหาร พ.ต.ท.ทักษิณ ได้เดินทางไปยังกรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร หลังจากนั้น คณะรัฐประหารเริ่มการสอบสวนข้าราชการซึ่งถูกแต่งตั้งในสมัยรัฐบาลทักษิณ จารุวรรณ เมณฑกา ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ตรวจเงินแผ่นดินเพื่อตรวจสอบข้อกล่าวหาความไม่ชอบมาพากลรวมทั้งมีตั้งกรรมการขึ้นตรวจสอบรัฐบาลเก่า คือ คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ในระหว่างนี้ยังได้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรใช้ปกครองประเทศต่อไป โดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว จนเสร็จ และได้ให้ประชาชนออกเสียงลงประชามติ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2550 ซึ่งมีผู้เห็นชอบคิดเป็นสัดส่วน 57.81% ของผู้มาใช้สิทธิ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงลงพระปรมาภิไธยบังคับใช้เป็นกฎหมาย เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม ต่อมาคณะรัฐประหารได้แต่งตั้งรัฐบาลชั่วคราว ซึ่งมีพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ระหว่างปี 2549-2550 ซึ่งในช่วงดังกล่าว มีกลุ่มออกมาเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐประหารหลายกลุ่ม กลุ่มที่มีชื่อเสียง คือ แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) โดยกล่าวหาว่า พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรี อยู่เบื้องหลังรัฐประหาร และต้องการขับไล่ คมช. และรัฐบาล พรรคพลังประชาชน ซึ่งถูกมองว่าเกี่ยวข้องกับทางการเมืองกับทักษิณ ชินวัตร และการจัดตั้งรัฐบาลผสม ทำให้พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยกลับมาชุมนุมอีกครั้ง เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2551 สภาผู้แทนราษฎรมีมติเห็นชอบ ให้นายสมัคร สุนทรเวช เป็นนายกรัฐมนตรี และวันที่ 6 กุมภาพันธ์ นายสมัคร ได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม อีก 1 ตำแหน่ง ซึ่งเป็นพลเรือนคนที่ 3 ที่ดำรงตำแหน่งนี้ แต่ยังคงกล่าวหาจากกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ถึงการดำรงตำแหน่งของสมัคร สุนทรเวช นี้ว่าเป็นนอมินี (ตัวแทน) ของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีต นายกรัฐมนตรีที่ถูกศาลตัดสินลงโทษจำคุกในข้อหาลงนามชื้อยินยอมให้ภรรยาซื้อที่ดินตามกฎหมาย ต่อมาวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2551 นายชัช ชลวร ประธานตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมคณะ ได้ออกนั้งบัลลังก์อ่านคำวินิจฉัยในกรณีที่ประธานวุฒิสภาส่งความเห็นของสมาชิกวุฒิสภาและคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความสิ้นสุดการเป็นนายกรัฐมนตรีของสมัคร ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 267 ประกอบมาตรา 182 (7) เนื่องจากรับเป็นพิธีกรกิตติมศักดิ์ ของรายการ “ชิมไปบ่นไป” และ “ยกโขยง 6 โมงเช้า” ซึ่งคณะตุลาการฯ มีมติเป็นเอกฉันท์ 9 ต่อ 0 เสียง เห็นว่าสมัครกระทำความผิดต้องห้ามขัดต่อรัฐธรรมนูญมาตรา 267 เรื่องคุณสมบัติของนายกรัฐมนตรี จึงทำให้สมัครสิ้นสุดความเป็นนายกรัฐมนตรีลง แต่ให้คณะรัฐมนตรี

รักษาการไปจนกว่าจะมีนายกรัฐมนตรีคนใหม่ นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2551 สมัครยังได้ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลังประชาชนอย่างไม่เป็นทางการ โดยให้เหตุผลว่า ได้ทำหน้าที่หัวหน้าพรรคและรักษาระบอบประชาธิปไตยอย่างดีที่สุดแล้ว จึงขอยุติบทบาททางการเมือง ส่วนการดำเนินการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ให้ขึ้นอยู่กับพรรค

ต่อมา นาย สมชาย วงศ์สวัสดิ์ ได้รับเลือกจากสภาผู้แทนราษฎรให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 26 ของประเทศไทย และได้เกิดเหตุการณ์ที่กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยปิดล้อมอาคารรัฐสภา เพื่อกดดันไม่ให้คณะรัฐมนตรีที่นำโดยนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ แกลงนโยบายต่อที่ประชุมรัฐสภาได้ โดยอ้างว่ารัฐบาลขาดความชอบธรรมที่จะเข้ามาบริหารประเทศและไม่ต้องการให้แก้ไขรัฐธรรมนูญ นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ด้านนอกรัฐสภาเกิดเหตุการณ์โดยตำรวจได้ยิงแก๊สน้ำตาเข้าใส่ผู้ชุมนุมเป็นการเปิดเส้นทางให้คณะรัฐมนตรีเข้าไปประชุมรัฐสภาเพื่อแกลงนโยบายและให้สมาชิกรัฐสภาเข้าร่วมประชุม ส่วนพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านได้คว่ำบาตรการแกลงนโยบายครั้งนี้ เมื่อคณะรัฐมนตรีแกลงนโยบายเสร็จ นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายกรัฐมนตรีก็ไม่สามารถเดินทางออกมาได้ต้องเดินทางด้วยเฮลิคอปเตอร์ของตำรวจแทน ขณะเดียวกันกลุ่มผู้ชุมนุมได้ล้อมรอบหน้าบริเวณกองบัญชาการตำรวจนครบาลและลานพระบรมรูปทรงม้า ทำให้เกิดความวุ่นวายจนเป็นเหตุให้ผู้เข้าร่วมชุมนุมและตำรวจได้รับบาดเจ็บ นอกจากนี้ยังมีผู้เสียชีวิต ต่อมา พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรีที่รับผิดชอบด้านความมั่นคงได้ลาออกจากตำแหน่งเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

หลังจากนั้นได้เกิดการยึดอำนาจครั้งที่สอง ในรอบปี (พ.ศ. 2548 – 2553) วันที่ 2 ธันวาคม 2551 เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญได้อ่านคำวินิจฉัยให้ยุบพรรคพลังประชาชน กรณีที่นาย ยงยุทธ ตียะไพรัช รองหัวหน้าพรรคพลังประชาชนและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชน กระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม อันเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 68 ประกอบมาตรา 237 วรรคสอง และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคพลังประชาชนและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชน จำนวน 37 คน เป็นเวลา 5 ปี ทำให้นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ในฐานะรักษาการหัวหน้าพรรคพลังประชาชนต้องพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ออกจากตำแหน่ง เมื่อศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคพลังประชาชน ผลการลงมติเลือกนายกรัฐมนตรีเมื่อเดือนธันวาคม 2551 ปรากฏว่า อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ได้รับเลือก ทำให้กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช., เดิมคือ นปก.) กลับมาชุมนุมอีกครั้งในปี 2552 และ 2553 เพื่อกดดันให้อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ ต่อมาได้เกิดความไม่สงบทางการเมืองในประเทศไทย เมษายน 2552 หรือ สงครามใต้เลือด เป็นเหตุการณ์การเดินทางทางการเมืองและความไม่สงบตามมา เมื่อเหตุการณ์สงบลง รัฐบาลอภิสิทธิ์ประกาศยกเลิกสถานการณ์ฉุกเฉินดังกล่าว การชุมนุมประท้วง

ต่อต้านรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เริ่มต้นขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2552 เนื่องจากผู้ชุมนุมมีข้อสงสัยว่า กองทัพอากาศอยู่เบื้องหลังการยุบพรรคพลังประชาชน พร้อมทั้งจัดตั้งรัฐบาลผสม ที่นำโดยพรรคประชาธิปัตย์ สื่อต่างประเทศรายงานว่า เป็นการชุมนุมครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ไทย สื่อไทยเรียกการสลายการชุมนุมดังกล่าวว่า "เมฆาโหด" แกนนำประกาศรวมที่ชุมนุมไปยังแยกราชประสงค์ เพียงแห่งเดียว เกิดเหตุการณ์ปะทะเปิดมือทำให้มีผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บอีกจำนวนมาก หลังจากนั้นได้มีการชุมนุมของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ พ.ศ. 2553 เริ่มตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2553 มีเป้าหมายเรียกร้องให้อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ประกาศยุบสภา และจัดการเลือกตั้งใหม่

จนในปี 2556 ได้เกิดวิกฤตการณ์การเมืองรอบใหม่ขึ้นอีกในช่วง พ.ศ. 2556 – 2557 ซึ่งเป็นวิกฤตการณ์การเมืองที่เกิดขึ้นจากการประท้วงต่อต้านรัฐบาลตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2556 ถึง พฤษภาคม 2557 จัดระเบียบโดย กปปส. กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง ซึ่งมีสุเทพ เทือกสุบรรณ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ เป็นผู้นำ การประท้วงนี้ลงเอยด้วยยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี พ้นจากตำแหน่ง รัฐประหารและการสถาปนาคณะทหารผู้ยึดอำนาจการปกครอง เป้าหมายหลักของการประท้วงในครั้งนี้ คือ การขจัดอิทธิพลของอดีตนายกรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในการเมืองไทย และการตั้ง "สภาประชาชน" ที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง เพื่อดูแลการปฏิรูประบบการเมือง ผู้ประท้วงมองว่า พันตำรวจโท ทักษิณทุจริตอย่างมากและทำให้ประชาธิปไตยของประเทศไทยเสียหาย แม้เขาได้รับการสนับสนุนอย่างเข้มแข็งในหลายพื้นที่ของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคเหนือ เนื่องจากโครงการสังคมปฏิรูปและนโยบายเศรษฐกิจของเขา พรรคการเมืองซึ่งเป็นพันธมิตรของพันตำรวจโท ทักษิณ ชนะการเลือกตั้งทุกครั้งตั้งแต่ปี 2544 ประเด็นการสืบราชสันตติวงศ์ ความแตกแยกเมือง-ชนบทหรือเหนือ-ใต้ ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ระบบข้าราชการประจำที่รวมศูนย์อำนาจเกินไป อิทธิพลของพระมหากษัตริย์และทหารในการเมือง และสถานภาพชนชั้นกลางเป็นปัจจัยเบื้องหลังวิกฤตการณ์นี้ ต่อมา 22 พฤษภาคม 2557 คณะ คสช. ได้เข้าใช้อำนาจการปกครองประเทศแทนในช่วงที่เกิดสุญญากาศ โดยรัฐบาลรักษาการแถลงว่า ไม่ได้รับการปรึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจของกองทัพ ต่อมากองทัพแถลงว่าทำที่ตั้งกล่าวมิใช่การรัฐประหาร แต่มีการเรียกตัวแทนของรัฐบาลรักษาการและตัวแทนกลุ่มผู้ชุมนุมเข้าเจรจาทหาทางออก พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ประกาศผ่านทางโทรทัศน์ว่า กองทัพภายใต้การนำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) สามารถควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินได้เรียบร้อยแล้ว เป็นรัฐประหารต่อรัฐบาลรักษาการอย่างเป็นทางการ และมีการจัดตั้งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งเป็นคณะผู้ยึดอำนาจการปกครอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นในช่วงเกิดวิกฤตทางการเมือง ภาครัฐได้รับผลกระทบในการปฏิบัติงาน ข้าราชการได้รับผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมตลอดจนค่าครองชีพ การสัญจรไปมา ในช่วงเวลาดังกล่าว จากเหตุการณ์ดังกล่าวผู้ศึกษาจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาในเรื่อง ผลกระทบของข้าราชการประจำต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ทางการเมือง การปิดล้อมส่วนราชการต่าง ๆ หลายหน่วยงาน การปิดล้อมทำเนียบรัฐบาล ซึ่งเป็นศูนย์บริหารราชการแผ่นดิน โดย

กลุ่มผู้ชุมนุมนั้นจะก่อวินให้ข้าราชการไม่สามารถทำงานได้ ซึ่งในบางครั้งข้าราชการที่ทำงานอยู่ในสำนักงานไม่ทราบสถานการณ์ต่าง ๆ ภายนอก ไม่สามารถออกจากสำนักงานได้ เนื่องจากกลุ่มผู้ชุมนุมได้ปิดล้อมหน่วยงานของภาครัฐ หัวหน้าหน่วยงานไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ในบางสถานการณ์ รัฐบาลบริหารจัดการอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งที่รุนแรงหรือเกิดการใช้ความรุนแรง ทำให้กลุ่มผู้ชุมนุมสามารถที่จะบุกรุกเข้ามาในสถานที่ราชการได้

2.วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดในการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์การบริหารภาครัฐ
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองต่อข้าราชการประจำ
3. เพื่อศึกษาแนวทางและมาตรการในการทำงานในภาวะวิกฤตทางการเมือง

3.ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 จนกระทั่งมีการยึดอำนาจ ในฐานะที่ผู้ศึกษาทำงานที่ทำเนียบรัฐบาล ผู้ศึกษาได้เห็นการปรับตัวขององค์การภาครัฐในหลายรูปแบบ ซึ่งจะตีความปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จากการปรับตัวขององค์การภาครัฐจะปรับตัวอย่างไร

4.วิธีการวิจัย

การออกแบบงานวิจัย ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นวิธีการศึกษา เพื่อหาองค์ความรู้ใหม่ จากทัศนะของผู้ให้ข้อมูล (key informants) ประกอบด้วย การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากเอกสารข้อมูลผลการดำเนินงาน เอกสารวิชาการ ผลงานวิจัย บทความวิชาการที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ รวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการสืบค้นจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ให้ได้ข้อมูลที่ต้องการและนำข้อมูลมาสังเคราะห์ให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ครอบคลุมเรื่องที่ทำการศึกษาวิจัย

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคในการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมเช่น แบบสัมภาษณ์เชิงลึก, อุปกรณ์บันทึกภาพ หรือเสียง

การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลัก

5. ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย โดยแบ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญจากผลกระทบของข้าราชการประจำต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เหตุวิกฤตทางการเมืองระหว่างปี พ.ศ. 2548 - 2557 เป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมือง โดยวิกฤตดังกล่าวสะท้อนเสถียรภาพทางสื่อ เสถียรภาพทางการเมือง และเสถียรภาพของประชาชน โดยเฉพาะข้าราชการและประชาชนต้องประสบปัญหาหลายด้าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ในการปฏิบัติงานของรัฐต้องถูกควบคุมด้วยมาตรการต่าง ๆ มากมาย สำหรับผลการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อค้นพบโดยสรุป ดังนี้

1. การบริหารงานในภาวะวิกฤตของภาครัฐ ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของนายกรัฐมนตรี
2. นายกรัฐมนตรีได้เลือกบุคคลที่ไว้วางใจในภาวะวิกฤต จะเห็นได้จากกรณีที่นายกรัฐมนตรีหรือฝ่ายการเมืองเข้ามาเป็นรัฐบาลนั้น มักจะมีการเกิดการแทรกแซงดึงคนของตนเอง คนที่ตนเองมีความไว้วางใจเพื่อให้สามารถสั่งการได้ตรงตามความต้องการของตนเอง
3. สภาพการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว โดยสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ ต่างมีทัศนคติที่ยึดสถาบันชาติเป็นหลัก หรือที่เรียกว่า ปัททสถาน หรือก่านิยม
4. ความเป็นข้าราชการของทำเนียบรัฐบาลสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วในการทำงานภายใต้ภาวะกดดันทางการเมือง
5. การใช้ E-government มาใช้เป็นเครื่องมือของรัฐบาล การนำระบบ E-Government หรือการให้บริการของภาครัฐผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ เพิ่มการเข้าถึงบริการของภาครัฐ ซึ่งเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานของภาครัฐ

6. สรุปผลและอภิปรายผล

การศึกษาในหัวข้อนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ ปัญหาและอุปสรรค ผลกระทบของข้าราชการประจำต่อการเปลี่ยนแปลงจากเหตุการณ์ทางการเมือง ในฐานะที่ผู้วิจัยทำงานในทำเนียบรัฐบาล และในช่วงเวลาดังกล่าว ผู้วิจัยเกี่ยวข้องโดยตรงและทางอ้อม ในหน้าที่ซึ่งเป็นการวิจัยที่ใช้วิธีการหลากหลาย เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการเปรียบเทียบมุมมองจากหลาย ๆ ด้าน เพื่อความถูกต้องของการตีความปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น สำหรับผลการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อค้นพบโดยสรุป แบ่งออกเป็น 5 ประเด็นดังนี้

การบริหารงานในภาวะวิกฤตขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของนายกรัฐมนตรี

ในการตัดสินใจภายใต้ภาวะวิกฤตทางการเมืองนั้น นายกรัฐมนตรีถือเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนประเทศไม่ว่าจะอยู่ในภาวะวิกฤตหรือภาวะการบริหารงานปกติ จะเห็นได้ว่าไม่ว่าสิ่งใดจะเกิดขึ้น

ตามประเด็นสถานการณ์ต่าง ๆ นั้น นายกรัฐมนตรีเป็นเสมือนหัวหน้าของคณะรัฐบาล ซึ่งจะต้องกำหนดว่ารัฐบาลจะดำเนินการต่อไปอย่างไร หรือตัดสินใจอย่างไรในการแก้ไขปัญหาวิกฤตดังกล่าว ไม่ว่าจะยุบสภาหรือจะต่อสู้การประท้วงต่อต้านรัฐบาลของฝ่ายต่าง ๆ ด้วยข้อหาต่าง ๆ นานา ดังนั้นผู้บริหารจะต้องพยายามวิเคราะห์สถานการณ์ให้ดีที่สุดโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจความสำเร็จของการปฏิบัติการจะขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารในแต่ละระดับที่ต้องเลือกแบบของผู้นำที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในมิติของความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ใต้บังคับบัญชา โครงสร้างของงาน และการใช้อำนาจหน้าที่ตามตำแหน่ง มาใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ที่ประสบอยู่ ผู้นำจึงต้องรู้จังหวะในแต่ละสถานการณ์ การนำพาองค์การสู่ความสำเร็จท่ามกลางสถานการณ์ที่ผันแปรจึงเป็นเป็นบทพิสูจน์ภาวะของผู้นำ แม้ว่ารัฐสภาจะมีหน้าที่ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน แต่อำนาจในการตัดสินใจยังเป็นของนายกรัฐมนตรี หลักการบริหารเชิงสถานการณ์ ถือว่าการบริหารขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจและรูปแบบการบริหารที่เหมาะสม ไม่มีวิธีการใดที่ใช้ได้กับทุกสถานการณ์หรือกับทุกองค์กร

ความไว้วางใจ/เชื่อใจ

ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการแทรกแซงทางการเมือง คือ ความไว้วางใจ/เชื่อใจ ไว้วางใจ ทั้งนี้จะเห็นได้จากการที่นักการเมืองหรือข้าราชการก็ตาม จะแต่งตั้งใครขึ้นมาดำรงตำแหน่งไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งข้าราชการทางการเมืองหรือข้าราชการประจำ ต่างก็จะเลือกหรือคัดสรรบุคคลที่มาจากฝ่ายหรือพรรคพวกของตนขึ้นมาดำรงตำแหน่งนั้น ๆ เนื่องจากการที่นักการเมืองจะสามารถไว้วางใจได้ว่าบุคคลที่ตนเองสนับสนุนนั้นจะช่วยเหลือหรือสนับสนุนตนเองในการดำเนินข้อมูลข่าวสารหรือด้านอื่น ๆ ซึ่งในเรื่องดังกล่าวยากที่จะป้องกันหรือขจัดให้หมดสิ้นไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งก็คงมีข้าราชการระดับสูงหลายคนเต็มใจที่จะสนองความต้องการของฝ่ายการเมืองด้วย ในตำแหน่งที่สูงในระบบราชการนั้นมีจำนวนน้อยนักการเมืองก็เข้าใจในประเด็นดังกล่าวนี้ จึงทำให้เกิดการแทรกแซงทางการเมืองอย่างสมประโยชน์ซึ่งกันและกัน ข้าราชการที่มองต่างจากนักการเมืองในรัฐบาลก็อาจจะได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจดังกล่าวนี้ เปรียบเสมือนเป็นการยอมรับในสภาพที่เกิดขึ้น สะสมมาเป็นระยะเวลาาน ใครไม่ใช่พวกพ้องใครก็อาจจะเกษียณอายุราชการแบบไม่เป็นที่น่าพอใจ ตามความรู้ความสามารถที่ตนเองสะสมมาเพียงแค่วัยทางการเมือง ส่งผลให้การบริหารราชการไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้นำของหน่วยงานราชการที่ถูกแทรกแซงทางการเมืองไม่มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ส่งผลเป็นผลกระทบที่สะสมมานานและต่อเนื่อง โดยยังไม่สามารถแก้ไขได้อย่างเป็นรูปธรรมแต่รัฐบาลหรือหน่วยงานต่าง ๆ รู้และเข้าใจกับปัญหานี้มานาน ก็ได้พยายามที่จะมีหน่วยงานที่ข้าราชการประจำจะสามารถใช้เป็นแหล่งในการพิสูจน์ผลของการทำงานที่ผ่านมา หรือเพียงแต่ใช้เป็นข้อเรียกร้องตามความชอบธรรมของตนเอง กว่าจะมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2551 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้หลายข้อสอดคล้องกับข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ ของสภาผู้แทนราษฎรหลายข้อ เช่นข้าราชการการเมืองจักต้องไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นข้าราชการ

การเมืองไปแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง หรือผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็
 ประโยชน์ในทางทรัพย์สินหรือไม่ก็ตาม ,ข้าราชการจกต้องไม่เรียกร้องของขวัญ ของกำนัล หรือ
 ประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่น เพื่อประโยชน์ต่าง ๆ อันอาจจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน
 และจะต้องดูแลให้คู่สมรส ญาติสนิท หรือบุคคลในครอบครัวของตนปฏิบัติเช่นเดียวกันด้วย เป็น
 ต้น การควบคุมข้าราชการการเมืองตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ไม่ประสบผลสำเร็จ
 เพราะไม่มีการดำเนินตามควรแก่กรณี

มีปทัศสถาน ทศนคติการยึดทางชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

อุดมการณ์ชาตินิยมเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
 เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 อันเป็นยุคที่สยามได้ก้าวเข้าสู่ความเป็นรัฐชาติแล้ว หลักการแห่งอุดมการณ์
 ของรัชกาลที่ 6 แสดงให้เห็นถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ทรงเผชิญอยู่ได้อย่างชัดเจนที่สุด สิ่งแรกที่
 ทรงตอบโต้คือ ความนิยมในลัทธิการปกครองอื่นที่ไม่ใช่ราชาธิปไตย เป็นเรื่องของคนที่ไม่ใช่ “ไทย”
 เพราะเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับ “ชาติไทย” ประเด็นต่อมาที่ทรงเน้นคือ “ความหมายของชาติไทย”,
 “รูปแบบของความเป็นไทย” และ “หน้าที่ของคนไทย” ทั้งหมดนี้เป็นเนื้อหาสำคัญที่ทรงปลูกฝังให้
 คนไทยต้องยึดมั่น เพราะไม่เช่นนั้นก็ต้องประสบกับภัยพิบัติ คือ ถูกคุกคามโดยชาวจีน ซึ่ง
 พระองค์เห็นว่าชาวจีนเป็นอันตรายเพราะจะมาทำลาย “ความเป็นไทย” และจะใช้อิทธิพล
 ครอบครองแผ่นดิน ผลประโยชน์และการดำเนินชีวิตของคนไทย ความคิดที่อยู่เบื้องหลังอุดมการณ์
 ชาตินิยมของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 คือ ความคิดเรื่อง “ความเป็น
 ไทย” ที่ประกอบด้วย ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งมีผู้เสนอว่า ทรงได้รับอิทธิพลมาจาก
 ความคิดเรื่อง “God, Queen, and Country” ของอังกฤษ แต่ก็ถูกโต้แย้งว่า สถาบันทั้ง 3 มีอยู่ใน
 สังคมไทยมานานแล้ว รัชกาลที่ 6 ทรงเป็นเพียงบุคคลแรกที่นำ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มาใช้
 ในลักษณะของ “อุดมการณ์” และเน้นความสำคัญไว้ที่สถาบันพระมหากษัตริย์ หรือ การสร้างฐาน
 พระราชอำนาจของพระองค์เท่านั้น แต่เมื่อพิจารณาจากพระราชนิพนธ์ต่างๆ ก็เห็นว่า “ชาติ
 ไทย” ในอุดมคติของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ประกอบไปด้วย 3 สถาบันหลัก นั้น
 คือ ชาติ ศาสนา ระมหากษัตริย์ ตลอดรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรง
 พยายามที่จะสร้าง “ความไว้วางใจ” หรือ “ความจงรักภักดี” ต่อพระมหากษัตริย์ให้เกิดขึ้นในหมู่
 ราษฎรสยาม เพื่อความมั่นคงทางการเมือง และสร้างความรู้สึกรักชาติและสร้างความสามัคคีกัน
 ระหว่างคนในชาติ พระองค์ถือว่า “ชาติไทย” เป็นสิ่งที่สำคัญสูงสุด
 ที่คนในชาติจะต้องเสียสละชีวิตเพื่อปกป้องเอาไว้

ประวัติศาสตร์ทั้งหมดของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในอดีตที่ผ่านมาล้วน
 เป็นประวัติศาสตร์แห่งการต่อสู้ระหว่างชนชั้น ที่มีชนชั้นผู้ขูดรีดกับชนชั้นที่ถูกขูดรีด โดยมี
 จุดประสงค์เพื่อต้องการครอบครองปัจจัยการผลิต และหรือผลิตผล ชนชั้นจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่สุด
 ที่ส่งเสริมสนับสนุนและกระตุ้นให้มีการกดขี่ขูดรีดเอาเปรียบ และเกิดความขัดแย้งของสังคม
 มนุษยชาติ เพราะชนชั้นได้สะท้อนถึงความไม่ยุติธรรมทั้งรายได้ ความมั่งคั่ง อำนาจ เกียรติภูมิ เชื่อ
 ชาติ ศักดิ์ศรี มีการใช้ช่องทางการเมือง กฎหมาย ศาสนา ศิลปะ วรรณกรรมเป็นเครื่องมือของการ

ปกป้องผลประโยชน์ของชนชั้นปกครองจนกลายเป็นอุดมการณ์หลักของชนชั้น เพื่อสกัดกั้นผลประโยชน์ของชนชั้นอื่นส่งผลให้อีกฝ่ายสร้างอุดมการณ์รุ่งขึ้นมาต่อต้านอุดมการณ์หลักชนชั้นจึงเป็นต้นเหตุหรือเครื่องหมายแห่งความไม่เท่าเทียมกันของคนในสังคม ดังที่ มาร์กซ์ กล่าวว่า “ว่าที่ใดมีชนชั้นที่นั่นสภาพความขัดแย้งต่อสู้กันของคนในสังคมจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอนไม่ช้าก็เร็ว”

ในการแก้ไขความขัดแย้งในสังคมไทย จะต้องอาศัยวิธีการหรือแนวทางที่หลากหลายมาเป็นเครื่องมือผสมผสาน ต้องใช้วิธีการผ่อนปรนเข้าหากันหรือการประนีประนอมค่อยเป็นค่อยไป หรือการเคลื่อนกลืนแนวความคิดของกลุ่มชนชั้นแต่ละกลุ่ม ซึ่งคนไทยนั้น ยังเน้น ในชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เป็นศูนย์การในการดำรงชีวิต การขัดแย้งไม่ว่าจะมาจากด้านใดนั้น จะส่งผลกระทบโดยภาพรวมเพียงแต่เราอาจจะเขียนเรียงร้อยได้อย่างชัดเจน รวมทั้งการขอความร่วมมือ ความเห็นพ้องต้องกัน ในการขจัดปัญหาความขัดแย้ง โดยเฉพาะรัฐซึ่งเป็นกลไกสำคัญของความไม่เสมอภาคในสังคมที่สั่งสมกลายเป็นบมปัญหาความขัดแย้งต้องมีความละมุนในการแก้ไขปัญหา และควรหลีกเลี่ยงที่จะเข้าเป็นคู่ขัดแย้งเสียเอง และที่สำคัญต้องจัดสรรผลประโยชน์หรือการกระจายทรัพยากรอย่างทั่วถึง จึงจะทำให้ความขัดแย้งในสังคมปรากฏน้อยที่สุด

ความเป็นข้าราชการ

ในฐานะข้าราชการคนหนึ่ง คำว่าข้าราชการมีความสำคัญที่สุดในชีวิต ถือเป็นความภาคภูมิใจ เกียรติยศศักดิ์ศรี ปัจจุบันประเทศไทยมีความจำเป็นที่ต้องพัฒนา และปฏิรูปเป็นช่วงเวลาที่ต้องเปลี่ยนแปลง ซึ่งผู้นำในการเปลี่ยนแปลงนั้น ไม่พ้นคนที่เป็นข้าราชการ ดังนั้นเราต้องเตรียมพร้อมในการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก ถือเป็นความท้าทายของข้าราชการทุกคน ในการเปลี่ยนแปลงประเทศไทย ลดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ ทำอย่างไรประชาชนจะเชื่อมั่นกฎหมาย และไว้ใจกระบวนการยุติธรรม ตนคนเดียวไม่สามารถแก้ปัญหาอะไรได้ แม้รัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดนโยบาย หรือคาบเกี่ยวในการปฏิบัติบ้าง แต่ยืนยันว่าตนไม่ได้ไปจำกัดแนวคิดหรือวิสัยทัศน์ของข้าราชการ ต้องลดความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนให้มากที่สุด ต้องทำให้ความพยายามบังคับใช้กฎหมายน้อยที่สุด โดยไม่มีใครทำผิดกฎหมาย ไม่เช่นนั้นทุกคนจะเสพติดอำนาจ เสพติดกับกฎหมาย เสพติดกับการฝ่าฝืนกฎหมาย จากนั้นก็เกิดการกระทบกระทั่ง และหวาดระแวงเจ้าหน้าที่รัฐ จะเห็นได้ว่า การปรับตัวของข้าราชการประจำในทำเนียบรัฐบาลนั้น จะต้องมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการปฏิบัติงานหรือด้านการทำงานในภาวะวิกฤตทางการเมือง

การปรับตัวด้านการปฏิบัติงาน สำหรับการปรับตัวด้านการปฏิบัติงานนั้น ข้าราชการในทำเนียบรัฐบาล เป็นผู้ที่ทำงานอยู่ใกล้ชิดกับฝ่ายบริหารประเทศมากที่สุด การปรับตัวไม่ว่าจะเป็นความพร้อมในการรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ หรือความพร้อมในด้านการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาของประเทศ การดำเนินงานที่ตอบสนองนโยบายของรัฐบาล หรือเพื่อรองรับการทำงานให้สามารถทันต่อสถานการณ์ทางการเมืองได้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาตนเองและปรับตัวในด้านต่าง ๆ การปรับตัวด้านการรองรับความกดดันจากภาวะวิกฤตทางการเมือง จากประเด็นคำถามดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาจากการสัมภาษณ์

สามารถสรุปได้ว่า ข้าราชการประจำได้มีการปรับตัวเพื่อรองรับการชุมนุม โดยสามารถปรับตัวได้ดี เนื่องจากมีเหตุการณ์ชุมนุมเกิดขึ้นหลายครั้ง ในการทำงานในภาวะวิกฤตนั้น ซึ่งมีหลายปัจจัยที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านการย่วย หรือความตึงเครียดจากสถานการณ์ภายนอกของกลุ่มผู้ชุมนุม แต่ปัจจัยต่าง ๆ นั้น ไม่ใช่ข้าราชการเท่านั้นที่จะได้รับผลกระทบแต่ทุกภาคส่วนได้รับผลกระทบเช่นกัน ทำให้ข้าราชการไม่รู้สึกรวิตกกังวลในวิกฤตต่าง ๆ มากจนเกินไป การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงไม่มีรูปแบบที่ตายตัว ขึ้นอยู่กับวิกฤตที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้ง แต่ต้องยึดหลักในการเป็นข้าราชการที่ดี โปร่งใส และทำหน้าที่อย่างดีที่สุดที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศและประชาชน ผลกระทบในด้านการปรับตัวการเข้าใจวิถีชีวิตการทำงานของฝ่ายการเมืองที่ต้องทำงานร่วมกัน ซึ่งจะเป็นปัญหาในระยะแรกเท่านั้น หลังจากการปรับตัวกันได้แล้ว ก็สามารถปฏิบัติงานด้านด้วยดี ข้าราชการประจำต้องระลึกเสมอว่าต้องทำงานสนองนโยบายฝ่ายการเมือง ไม่ผิดกฎหมาย เป็นหลักในการทำงาน

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานภายในทำเนียบรัฐบาลไม่ได้มีมาตรการในการทำงานแต่อย่างใด มีเพียงแต่การเตรียมการเพื่อรองรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดในภาวะวิกฤตต่าง ๆ เช่น การเตรียมสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางการประสานงานที่จะต้องเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณา สิ่งซึ่งเป็นเรื่องที่มีรูปแบบและสถานที่ในการรองรับทุกเหตุการณ์/สถานการณ์อยู่แล้ว หรือแผนบริหารความเสี่ยงที่หน่วยงานแต่ละหน่วยจัดทำขึ้น เพื่อเป็นเสมือนแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน ทั้งนี้ยังได้มีการเตรียมการ ด้านอุปกรณ์การสื่อสารต่าง ๆ ในการสนับสนุนการทำงาน การติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน เพื่อไม่ให้เกิดสูญญากาศในการปฏิบัติงานของข้าราชการ

E-government เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ เพื่อการเข้าถึงบริการของภาครัฐ

แนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐยุคใหม่ซึ่งเป็นการพัฒนาและปรับปรุงการทำงานของภาครัฐให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือในการให้บริการของภาครัฐผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงบริการของภาครัฐเสริมสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐซึ่งรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์สามารถใช้เป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการพัฒนาประเทศตลอดจนสนับสนุนการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอีกทั้งในปัจจุบันภารกิจต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานบริการล้วนแต่มีเป้าหมายอยู่ที่การสร้างคามพึงพอใจให้ เกิดแก่ประชาชนโดยคำนึงถึงประชาชนเป็นตัวตั้งรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จึงนับเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาหน่วยงานของรัฐให้มีประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่สะดวกรวดเร็วถูกต้องเสมอภาคและเป็นธรรมรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จึงถือได้ว่าเป็นต้นแบบในการให้บริการของภาครัฐที่มีผลสัมฤทธิ์อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมตลอดจนนำไปสู่การได้รับการยอมรับในมาตรฐานจากประชาชนอย่างกว้างขวาง การบริหารราชการไทยด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นการให้บริการของภาครัฐผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อการเข้าถึงบริการของภาครัฐ เสริมสร้างความโปร่งใสของการดำเนินงานของภาครัฐ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน และทำให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบต่อประชาชนมากขึ้น E-

government เป็นหนึ่งแนวคิดสำคัญที่สอดคล้องกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่ หรือ New Public administration (NPA) เป็นการปรับปรุงบริการภาครัฐ โดยนำแนวคิดการให้ความสำคัญกับลูกค้า หรือประชาชนผู้มารับบริการเป็นหลัก (Customer Driven) มาใช้ โดยนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือ สร้างระบบการบริการที่ทันสมัย นำเทคโนโลยีมาใช้ในภาครัฐเพื่อให้อำนาจการและประชาชน ได้รับความสะดวกรวดเร็ว อีกทั้งยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ภาครัฐ เสริมสร้างความโปร่งใสของการดำเนินงานของภาครัฐ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน และทำให้หน่วยงานของรัฐรับผิชอบต่อประชาชนมากขึ้น เป็นการสร้างโอกาสให้กับประชาชนได้เลือกใช้ บริการที่หลากหลายผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ประชาชนได้รับบริการจากภาครัฐที่ดีขึ้น รัฐสามารถให้ ข้อมูลกับประชาชนได้มากขึ้นลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงข้อมูลและบริการของรัฐลด ความยุ่งยากของกฎเกณฑ์ เพิ่มความโปร่งใสในการทำงานสร้างโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้เลือกใช้ บริการที่หลากหลายผ่านอินเทอร์เน็ต ได้รับการบริการจากรัฐที่ดี

รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์สามารถตอบโจทย์ของการพัฒนาระบบราชการได้ เพราะเป็น เครื่องมือที่สามารถพัฒนาและปรับปรุงระบบงานให้มีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าและเกิด ผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจในการให้บริการประชาชนและสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐได้มี การพัฒนา และปรับปรุงตนเองลดขั้นตอนการปฏิบัติงานรวมทั้งยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการของ หน่วยงานของรัฐให้สูงขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริการประชาชนและสามารถตอบสนองต่อ ความต้องการของประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรมโดยคำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญ รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จึงนับว่าเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งในการบริหารจัดการภาครัฐในยุคปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานของรัฐยังคงมุ่งเน้นการให้บริการเพียงด้านเดียว ดังนั้นในอนาคตหน่วยงานของรัฐควรจะต้องเน้นการนำรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในระบบการ จัดการภายในหน่วยงานให้มีความโปร่งใสและเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งจะต้องทำอย่าง ต่อเนื่องและที่สำคัญหน่วยงานของรัฐจะต้องนำรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้พัฒนาการบริการเพิ่มขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกและรวดเร็วให้แก่ประชาชนเพิ่มมากขึ้นเพราะการที่หน่วยงานของรัฐมีการ พัฒนารูปแบบใหม่ของการให้ บริการประชาชนโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ นับว่าเป็น กุญแจสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการพลิกโฉมการให้บริการของภาครัฐที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้สามารถรับบริการต่าง ๆ เพียงปลายนิ้วสัมผัสในทุก ๆ เวลาและสถานที่โดยผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตซึ่งนับเป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาบริหารจัดการภาครัฐเพื่อการ นำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาระบบราชการให้กลายเป็นระบบราชการอิเล็กทรอนิกส์อย่าง แท้จริง ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการสร้างโอกาสให้สามารถเลือกใช้บริการที่หลากหลายผ่าน อินเทอร์เน็ต ได้รับการบริการจากรัฐที่ดีขึ้น ลดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงข้อมูลและ บริการของรัฐ ลดความยุ่งยากของกฎเกณฑ์ เพิ่มความโปร่งใสในการทำงาน ในทางกลับกันรัฐก็ สามารถให้ข้อมูลกับประชาชนได้มากขึ้นด้วย ดังนั้นหากภาครัฐจะมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาในด้านนี้ เป็นเรื่องที่ยังมีความเหลื่อมล้ำทางสังคมอยู่มาก นโยบายด้านนี้อาจจะประสบความสำเร็จในกลุ่ม ของบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งเป็นเครื่องมืออย่างดีที่จะสามารถช่วยเหลือรัฐบาลได้เป็นอย่างดี

ดี ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ขององค์กร หรือความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน แต่ในทางกลับกันในประเทศของเรายังมีความเหลื่อมล้ำสูงมาก ประชาชนไม่มีความรู้ยังอยู่ในเกณฑ์ที่สูงมาก ซึ่งบุคคลกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ อาจจะได้ใช้ประโยชน์ในด้านนี้อย่างเต็มที่ ทำให้บางคนยังไม่เข้าใจถึง คำว่า E-government ว่าคืออะไร

7. ข้อเสนอแนะ

ในปัจจุบันนี้ข้าราชการมีความก้าวหน้าและทันสมัยเป็นอย่างมาก และข้าราชการก็มีความศึกษาที่สูงในหลาย ๆ ด้าน เพียงแต่อาจจะยังไม่ได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง เราต้องปรับตัวให้ทันต่อโลก ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และการปรับตัวที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การทำงานภายในภาวะวิกฤต สิ่งในห้วงระยะเวลาดังกล่าว ข้าราชการเกิดความสับสนในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านนโยบายในการทำงาน ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการวางตัวเป็นกลางทางการเมือง โดยผู้วิจัยขอเสนอแนวคิด ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาในเรื่องของจริยธรรมหรือคุณธรรมที่นักการเมืองจะต้องพึงปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน ทั้งยังเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อระบบราชการอย่างแท้จริง เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปปรับปรุงแก้ไข หรือเพื่อเป็นการกระตุ้นเตือน และเพื่อเป็นการตอกย้ำในด้านจริยธรรมของนักการเมืองต่อไป

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของการนำ E-government มาใช้ในภาครัฐว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างไรบ้าง และตรงตามความต้องการหรือไม่

บรรณานุกรม

- Chaiaman Samuttawanit.(1998) Good Governance with With the education reform to Political reform., Bangkok.
- Chitphol Karnchanakit.(2002) The political trust and political participation in local city: a case study of Thailand subdistrict administrative organization. Chulalongkorn University, political science, Chulalongkorn University.
- Chookiat Mookthakarn. (2002) The role relationship between the Government of the city, with officials regularly under a democratic Government based on the context.
- Noppadol Sukonthawit.(1996) Partisan politics with the local town: benefits and power base. University of Chulalongkorn
- Thitinan Thammachot.(1999) Code of ethics of politics. master of Arts thesis in political science, Ramkhamhaeng University.

- Thippawan Lorsuwannarat.(1999) From Conceptual to reform Bangkok. Sattfire
- Suebpong Suksom.(2015) Connecting to economic, social and political groups of particles in the Mekong River basin (GMS) with the ASEAN Economic Community (AEC) The results from the Thailand-Laos Friendship Bridge-enabled Hotels at 4. Bangkok: the University of Western.
- Oraphin Sopchokchai. (1998) Social stability and the Good Governance of the UN mechanisms.
- Aunchalee Chulapinpum (2003) Conflict management in community issues that lead to the development of strong communities: Dhurakij Pundit University .
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2541) Good Governance กับการปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการเมือง. กรุงเทพมหานคร
- จิตพล กาญจนกิจ. (2545). ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเมืองท้องถิ่นไทย : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, รัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชูเกียรติ มุททากาญจน์ (2545)บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการการเมือง กับข้าราชการประจำภายใต้บริบทการบริหารราชการตามระบอบประชาธิปไตย
- ฐิฏินันท์ ธรรมโชติ. (2542). ประมวลจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2553). องค์การพรีนติ้งแห่งความรู้; จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : แชนท์ไฟร์
- นพดล สุคนธวิท 2539. พรรคการเมืองไทยกับการเมืองท้องถิ่น: ผลประโยชน์และฐานอำนาจ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการปกครอง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สีบพงศ์ สุขสม (2558). ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในกลุ่มอนุภาคลุ่มน้ำโขง (GMS) กับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลจากการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
- อรพินท์ สพิทชัย. (2541). สังคมเสถียรภาพและกลไกประชารัฐที่ดี (Good Governance). รายงานที่ตีอาร์ไอ.
- อัญชลี จุฬาพิมพ์พันธุ์. (2546) การบริหารความขัดแย้งในประเด็นต่าง ๆ ของชุมชนที่นำไปสู่การพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต